

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

Микола КИРИЧЕНКО

05 2026 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту з економіки та міжнародної економіки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність – С1 «Економіка»

ЗМІСТ

	С.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ	4
РОЗДІЛ «МІКРОЕКОНОМІКА»	4
РОЗДІЛ «МАКРОЕКОНОМІКА»	5
РОЗДІЛ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМНИЦТВА»	7
РОЗДІЛ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ	8
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	10
ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту з економіки та міжнародної економіки є внутрішнім нормативним документом ДЗВО «Університету менеджменту освіти», який розроблено на основі Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки (затверджено наказом МОН України № 1533 від 21.11.2025 р., <https://lnk.ua/odmOt02PL>)

Фаховий іспит проводиться за розділами – «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Міжнародні економічні відносини».

Мета фахового іспиту – перевірка теоретичної та практичної підготовки вступників на базі здобутого першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів вищої освіти і проведення відбору серед вступників для навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка».

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники, які подали документи на навчання за спеціальністю С1 «Економіка», повинні:

- виявити достатній рівень знань з тем розділів, які передбачені Програмою;
- володіти відповідною фаховою термінологією;
- вміти користуватися основними фаховими поняттями та розуміти їх взаємозв'язок
- мати знання щодо комплексу засобів мікроекономіки та макроекономіки;
- володіти комплексом економічних знань щодо ресурсного потенціалу підприємства;
- знати процес управління персоналом підприємства та складові кадрової політики на вітчизняних та міжнародних підприємствах.

СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ

РОЗДІЛ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Методи економічної науки: аналіз, синтез, абстрагування. Граничний аналіз. Економічне моделювання. Нормативна і позитивна економіка.

Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові чинники попиту. Суть та види еластичності попиту: цінова, перехресна, за доходом споживача. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту. Вплив цінової еластичності попиту на динаміку загальної (сукупної) виручки виробника. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові чинники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважний обсяг товару на ринку. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкову рівновагу. Чисті втрати суспільства (deadweight loss).

Тема 3. Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага.

Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід – споживання». Модель (крива) «ціна – споживання».

Тема 4. Теорія виробництва і витрат

Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний (TP), середній (AP) та граничний продукт (MP), їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Гранична норма технологічного заміщення (MRTS). Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні та неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні (FC), змінні (VC), сукупні витрати (TC) виробництва. Середні та граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

Тема 5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Список рекомендованої літератури

1. Мікроекономіка: Навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2016. 133с.
2. Оверченко В. І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ: Лілея- НВ, 2015. 348 с.
3. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Кондор, 2018. 434с.
4. Островець П. І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.

РОЗДІЛ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП.

Індекси цін та їх види Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП Сведения номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та

до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження. Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

Тема 2. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення.

Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах. Застосування моделі AD-AS. Стагфляція.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли.

Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).

Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

Тема 4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави

Грошовий ринок та його агрегати.

Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.

Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей). Інструменти монетарної політики (операції на відкритому ринку, відсоткова ставка, обов'язкова норма резервування).

Тема 5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера

Фіскальна політика – загальна характеристика і нормування. Ефективність використання.

Тема 6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний).

Фактори економічного зростання. Загальна характеристика економічного зростання.

Тема 7. Людські ресурси та людський розвиток.

Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку (ІЛР): освіта, добробут, тривалість життя.

Тема 8. Соціальна економіка і політика

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики (фінансові та нефінансові). Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

Список рекомендованої літератури

1. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В. Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
2. Економічна теорія. Основи економічної теорії: навч. посіб. / укл. М. А. Слатвінський. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. 202 с.
3. Кравчук Ю. Б. Мікроекономіка : навч. посіб. Харків : ХНУВС, 2016. 133 с.
4. Задоя А. О., Петруня Ю. Є. Макроекономіка: навч. посіб. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с.
URL: <https://drive.google.com/file/d/18uY4mE5exdKgxxniRSHWtK9Ffa5undiC/view?usp=sharing>

5. Максименко І. А., Мацелюх Н. П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 382 с.

6. Солонінко К. С. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 200 с.

РОЗДІЛ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Основи функціонування підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна).

Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні, за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані, за масштабами діяльності великі, середні та малі) та їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги).

Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

Тема 2. Структура та управління підприємством.

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).

Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізіональна).

Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

Тема 3. Планування діяльності підприємства.

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування. Сутність та часові межі.

Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план, виробничий план, організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).

Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі

Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.

Тема 4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.

Основний капітал (необоротні матеріальні активи). сутність, видова структура, знос, амортизація, фондівдача, фондомісткість та фондоозброєність.

Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту.

Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи. сутність, види та амортизація.

Інновації. сутність, різновиди та інноваційний процес.

Тема 5. Витрати та результати діяльності підприємства.

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати).

Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірвальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові).

Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий). Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.

Тема 6. Персонал підприємства. Економіка праці.

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні).

Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Функції заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Соціально-трудова відносина на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудова відносин: держава, роботодавці та наймані працівники.

Список рекомендованої літератури

1. Економіка підприємства: підручник / за заг. редакції Г. О. Швиданенко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: КНЕУ, 2019. 551 с.
2. Економіка підприємства: задачі, кейси, ділові ігри / за заг. редакції Г. О. Швиданенко. Київ: КНЕУ, 2018. 307 с.
3. Перспективні форми організації господарської діяльності населення: наукова доповідь / Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк, В. Я. Месель-Веселяк та ін. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2019. 114 с. 11.

РОЗДІЛ « МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ »

Тема 1. Міжнародна економічна система.

Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами.

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародно соргівлі, класичні, неокласичні та альтернативні). Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами.

Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.

Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).

Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі); 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпортової залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічно ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни). Зовнішньоторговельний контракт: види, структурні ункції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

Види регулювання міжнародної торгівлі (одностороннє, двостороннє, багатостороннє). Рівні регулювання міжнародної торгівлі. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Світова організація торгівлі (СОТ). Тарифні (мито, митний тариф, тарифна квота) інструменти торговельної політики. Поняття та види послуг за Генеральною угодою про торгівлю послугами (ГАТС). Зобов'язання за ГАТС

Тема 3. Міжнародне науково-технічне співробітництво.

Сутність технологій і міжнародного трансферу технологій. Форми трансферу та захисту

технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій. Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародне науково-технічне співробітництво: поняття, структура та пріоритетні напрями розвитку. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності COT (TRIPS), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD), Всесвітня організація інтелектуальної власності (BOIB/WIPO).

Тема 4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці.

Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми зайнятості у світовому ринку праці. Поняття та причини міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили. Види міжнародної трудової міграції. Міжнародні центри тяжіння робочої сили (Північноамериканський, Західноєвропейський, Латиноамериканський та Кариби, Близького Сходу, Азійський, Африканський регіони). Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори. Регулювання міжнародної міграції: напрями, рівні (регіональний, національний, міжнародний), види та методи

Тема 5. Світовий фінансовий ринок. Міжнародний рух капіталу.

Поняття та структура світового фінансового ринку: функціональна, інституціональна / інституційна, валютна та географічна.

Поняття та причини міжнародного руху капіталу. Форми міжнародного руху капіталу: 1) за джерелами походження капіталу (офіційний та приватний); 2) за характером використання капіталу: підприємницький (прямі та портфельні інвестиції), позичковий (кредит, дар) та міжнародна економічна допомога; 3) за строками вкладання (коротко-, середньота довгостроковий капітал); 4) за об'єктом руху (в товарній та грошовій формах). Функції міжнародного руху капіталу. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Поняття прямих іноземних інвестицій. Суб'єкти та об'єкти прямих іноземних інвестицій. Портфельні іноземні інвестиції: сутність та види (акції, облигації). Некорпоративні (контрактні) форми іноземного інвестування: ліцензування, франчайзинг, контракти на управління, підрядне виробництво, проєкти «під ключ». Інвестиційний клімат країни. Чинники формування інвестиційного клімату. Інвестиційна привабливість країни: поняття та чинники впливу.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.

Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система.

Поняття та види валютних операцій (конверсійні операції, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції із залучення та розміщення валютних коштів). Конверсійні операції: поточні (угоди з негайною поставкою), строкові (форвардні, ф'ючерсні, валютні опціони, валютні свопи). Валютне регулювання: ринкове та державне. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження). Міжнародний кредит: поняття та форми. Джерела міжнародного кредиту. Види та показники зовнішнього боргу. Управління зовнішнім боргом (оперативне та стратегічне). Реструктуризація зовнішнього боргу (списання, викуп, пролонгація платежів за кредитом, залучення нових кредитів для оплати минулих боргів, сек'юритизація зовнішнього боргу, конверсія зовнішнього боргу). Міжнародні розрахунки: поняття та суб'єкти. Форми міжнародних розрахунків: акредитив, інкасо, аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, вексель. Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.

Тема 7. Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція: поняття, передумови. Форми міжнародної регіональної економічної інтеграції: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти

(вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

Список рекомендованої літератури

1. Фомішин С.В. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. Херсон.: ХНТУ, 2016. – 468 с.
2. Міжнародний менеджмент та управління персоналом: підручник / [М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.]; за заг. ред. М. П. Бутка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 412 с.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Порядок проведення фахового іспиту визначається Правилами прийому на навчання до Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» для здобуття вищої освіти в 2026 році (<http://umo.edu.ua/applicants/pravila-pritoma>) та відповідно до Порядку проведення фахового вступного випробування в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (<http://surl.li/evngu>).

Оцінювання в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» в 2026 р проводиться в очному форматі, використання дистанційного формату допускається за рішенням приймальної комісії для вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території та/або військовослужбовців та/або членів збірних команд України, які перебувають на змаганнях або навчально-тренувальному зборі за межами країни.

Випробування вступник складає очно з документом (паспортом), що засвідчує ідентифікацію особистості. Вступник одержує варіант завдання, який містить 4 відкриті питання. Кожна правильна відповідь на питання оцінюється на 50 балів.

Підсумкова оцінка фахового іспиту складається із загальної оцінки за всі завдання. Вступник може набрати від 0 до 200 балів включно.

Таблиця 1

Критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання	Показники оцінювання
190–200	Абітурієнт виявив глибоке розуміння суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін, відповідь абітурієнта засвідчує здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, завдання виконані	<p>198–200 балів: Відповідь надана бездоганна. Завдання виконані на 100%. Абітурієнт демонструє не лише знання, а й творчий підхід, використовує фахову термінологію, наводить власні обґрунтовані приклади. Жодної фактичної чи логічної помилки.</p> <p>194–197 балів: Відповідь повна та вичерпна. Тестові завдання виконані повністю. Допускається одна несуттєва стилістична помилка або незначна неточність у формулюванні, яка не впливає на загальний зміст відповіді.</p> <p>190–193 бали: Абітурієнт виявляє глибокі знання, але відповідь має певні недоліки: наприклад, недостатньо аргументована власна</p>

Кількість балів	Критерії оцінювання	Показники оцінювання
		позиція або допущено 1-2 дрібні технічні помилки в оформленні, при тому що змістовна частина виконані правильно.
150–189	Абітурієнт виявив розуміння суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповідь абітурієнта засвідчує здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, завдання виконані	<p>180–189 балів: Абітурієнт дає правильні відповіді на більшість запитань, демонструє впевнене володіння термінологією. Завдання виконані майже повністю (допускається 1–2 помилки).</p> <p>170–179 балів: Відповідь загалом правильна, але абітурієнт допускає певні неточності у викладі теоретичного матеріалу. Завдання виконані з невеликою кількістю помилок (3–4). Здатність до аналізу присутня, але приклади є дещо шаблонними або поверхневими.</p> <p>160–169 балів: Абітурієнт виявляє знання основних розділів програми, але плутається в деталях або складних професійних поняттях. Завдання мають системні помилки (до 20% неправильних відповідей). Аналіз матеріалу проводиться за допомогою підказок екзаменатора або лише за базовою схемою.</p> <p>150–159 балів: Відповідь свідчить про засвоєння матеріалу на репродуктивному рівні (може відтворити текст, але важко пояснити суть). Значна кількість помилок у завданнях (25–30%). Практичні вміння обмежені стандартними ситуаціями, абітурієнт не може самостійно зробити висновки чи інтерпретувати дані.</p>
100–149	Відповідь абітурієнта засвідчує у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, але завдання виконані частково	<p>140–149 балів: Абітурієнт відповідає на всі питання білета, але відповідь була переважно описовою. Знає основні теорії та терміни, проте не може самостійно навести практичні приклади. На додаткові запитання відповідає правильно лише після навідних підказок викладачів.</p> <p>30–139 балів: Відповідь на питання білета неповна або містить певні фактичні помилки (наприклад, плутанина в прізвищах економістів</p>

Кількість балів	Критерії оцінювання	Показники оцінювання
		<p>чи датах). Абітурієнт розуміє загальну логіку предмета, але не володіє фаховою термінологією на належному рівні.</p> <p>120–129 балів: Абітурієнт висвітлив лише частину питань білета. Знання мають фрагментарний характер. Відповідь позбавлена логічної структури, абітурієнт часто плутає ключові поняття. На більшість додаткових запитань не дає чіткої відповіді.</p> <p>100–119 балів: Мінімально задовільний рівень. Абітурієнт має лише загальне уявлення про тему. Відповідь дуже стисла, складається з загальних фраз без конкретики. Розуміння професійної суті спеціальності практично відсутнє, але «пори́г» пройдено завдяки знанню базових визначень.</p>
0–99	Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, завдання виконані частково.	<p>70–99 балів: Абітурієнт намагається дати відповідь, але вона є вкрай неповною. Знання мають хаотичний характер. Допускаються грубі фактичні помилки у ключових термінах. Абітурієнт не може відповісти на жодне додаткове запитання, навіть за значної допомоги членів комісії.</p> <p>30–69 балів: Абітурієнт має лише дуже віддалене уявлення про предмет. Відповідь фактично відсутня або підміняється роздумами на загальні теми, що не стосуються питань білета. Професійна термінологія не використовується зовсім.</p> <p>1–29 балів: Відповідь свідчить про повну відсутність знань. Абітурієнт не може дати визначення навіть базовим поняттям курсу. Демонструє нерозуміння суті спеціальності.</p> <p>0 балів: Абітурієнт відмовився від відповіді без поважних причин або був видалений з іспиту за порушення правил (наприклад, використання шпаргалок чи гаджетів).</p>

Вступник, який набрав менше за 100 балів на фаховому іспиті, не допускається до участі у конкурсі на здобуття ступеню «магістр».

Якщо вступник під час фахового іспиту набрав 100 балів і вище, то дана кількість балів вважається достатньою для відбору для рекомендації до зарахування на навчання в ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Оцінювання рівня знань вступників проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв та показників оцінювання.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Галузь знань – **С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»**

Спеціальність – **С1«Економіка»**

Екзаменаційний білет № ____ фахового іспиту з економіки та міжнародної економіки

1. Сутність кривої виробничих можливостей (КВМ): розкрийте графічну модель, що демонструє максимальний обсяг виробництва двох благ за умови повного використання наявних ресурсів. Детально поясніть економічний зміст альтернативної вартості (витрат втрачених можливостей).

2. Основні показники системи національних рахунків (СНР): перелічіть та надайте коротку характеристику ключовим макроекономічним індикаторам: ВВП (валовий внутрішній продукт), ВНП (валовий національний продукт), ЧВП (чистий внутрішній продукт) та НД (національний дохід).

3. Підприємство як суб'єкт господарювання: дайте визначення підприємства відповідно до чинного законодавства. Охарактеризуйте основні напрями його діяльності (виробнича, комерційна, фінансова, інвестиційна тощо).

4. Міжнародна економічна система та її структура: розкрийте поняття міжнародної економічної системи та визначте її основні елементи (суб'єкти міжнародних економічних відносин, світове господарство, міжнародна інфраструктура та інституційне середовище).